

Fyrirmynd fyrir
REGLUR
um íbúakosningar sveitarfélagsins X

/

[Reglur um atkvæðagreiðslu vegna sameiningar sveitarfélaganna X og X]

1. gr.
Almennt

Til athugunar:

Í fyrirmynd þessari er gert ráð fyrir að reglur sveitarfélags kveði á um þær lágmarkskröfur sem fram koma í reglugerð innviðaráðuneytisins um íbúakosningar sveitarfélaga. Heimilt er að gera ítarlegri kröfur vegna íbúakosninga sveitarfélagsins. Ekki er heimilt að mæla fyrir um reglur sem eru í andstöðu við reglugerðina eða fela í sér vægari kröfur en leiða má af reglugerðinni.

Heimilt er að haga reglunum á þann veg að þær fjalli líka um sameiningarkosningu sveitarfélagsins við annað sveitarfélag. Einnig er heimilt fyrir viðkomandi sveitarfélög að setja sérstakar reglur um slíka kosningu.

Íbúakosning sem fram fer á vegum sveitarfélagsins [...] skal fara fram á grundvelli þessara reglna, reglugerðar innviðaráðuneytisins um íbúakosningar, sveitarstjórnarlaga og kosningalag eftir því sem við á. [Reglur þessar gilda um sameiningakosningu sveitarfélaganna x og x]

2. gr.
Kosningaréttur

Til athugunar:

Sveitarstjórn er heimilt að miða kosningaaldur í íbúakosningu við 16 ár, sbr. 4. mgr. 133. gr. sveitarstjórnarlaga.

Rétt til þátttöku í íbúakosningu sveitarfélagsins eiga þeir sem kosningarrétt eiga í sveitarfélagi við kosningar til sveitarstjórnar samkvæmt kosningalögum.

[Sveitarstjórn er heimilt að taka ákvörðun um að kosningaaldur í íbúakosningu sé 16 ár. Ákvörðun um lækkun kosningaaldurs skal koma fram í tilkynningu sveitarfélagsins um íbúakosningu og í tilkynningu til Þjóðskrár um íbúakosninguna, sbr. 3. mgr. 6. gr. reglugerðarinnar. Ákvörðunin skal jafnframt koma fram í auglýsingu sveitarfélagsins um íbúakosningu.]

3. gr.
Kjörskrá

Til athugunar:

Heimilt er að mæla fyrir um prentaða kjörskrá. Ef notuð er prentuð kjörskrá er kjósanda einungis heimilt að greiða atkvæði í þeirri kjördeild þar sem hann er skráður. Skal þess getið í auglýsingu. Gera skal ráðstafanir til að tryggja að kjósandi geti ekki kosið á tveimur kjörstöðum sama daginn.

Enginn getur neytt kosningaréttar við íbúakosningar sveitarfélagsins nema nafn hans sé á kjörskrá þegar kosning fer fram. Á kjörskrá sveitarfélagsins við íbúakosningar eru þeir sem hafa kosningarétt og skráðir voru með lögheimili í sveitarfélaginu samkvæmt íbúaskrá þjóðskrár kl. 12 á hádegi 38 dögum fyrir kjördag. [Fari fram atkvæðagreiðsla fyrir hluta sveitarfélags, hvort sem það er um einstök málefni á grundvelli 107. gr. sveitarstjórnarlaga eða í nefnd fyrir hluta sveitarfélagsins sbr. 38. gr. sveitarstjórnarlaga, eiga þeir kosningarétt sem skráðir eru í þeim hluta sveitarfélagsins sem atkvæðagreiðslan nær til].

Um auglýsingu kjörskrár vegna íbúakosninga sveitarfélagsins gildir 1. og 2. mgr. 30. gr. kosningalaga og um leiðréttingar á kjörskrá og kærur vegna leiðréttingar á kjörskrá gildir 32. gr. og 33. gr. kosningalaga. Ekki skal gera leiðréttingar á kjörskrá eftir að kosning er hafin.

Notast skal við prentaða kjörskrá við íbúakosningar sveitarfélagsins.

Að öðru leyti gilda ákvæði reglugerðar innviðaráðuneytisins um íbúakosningar og ákvæði kosningalaga um kjörskrá vegna íbúakosninga sveitarfélagsins.

4. gr.
Kjörstjórn

Til athugunar:

Kjörstjórn vegna sameiningarkosningar skal kosin eftir samkomulagi viðkomandi sveitarfélaga. Heimilt er að fela yfirkjörstjórn sveitarfélagsins sem kosin er skv. kosningalögum hlutverk kjörstjórnar.

Dæmi um hvernig kjörstjórn getur verið skipuð vegna sameiningarkosningar:

Sveitarfélögin X og X skipa kjörstjórn með x fulltrúum, sem ber ábyrgð á stjórnýslu og framkvæmd atkvæðagreiðslunnar. Sveitarfélög skipa sameiginlega formann kjörstjórnar, en annars skipar hvort/hvert sveitarfélag x fulltrúa.

Kveðið er á um lágmarkshlutverk kjörstjórnar í reglugerð innviðaráðuneytisins um íbúakosningar. Hægt er að kveða á um kjörstjórn hafi aukið hlutverk.

Sveitarstjórn skal kjósa kjörstjórn, með [x, oddatala] fulltrúum, sem ber ábyrgð á stjórnýslu íbúakosninga sveitarfélagsins [Yfirkjörstjórn sem kosin er á grundvelli kosningalaga fer með hlutverk kjörstjórnar vegna íbúakosninga sveitarfélagsins]. Um hlutverk kjörstjórnar gildir reglugerð innviðaráðuneytisins.

[Fari fram sameiningarkosning sveitarfélagsins við annað sveitarfélag skulu viðkomandi sveitarfélög kjósa kjörstjórn þar sem hvert sveitarfélag kýs [x fulltrúa], nema sett verði sérstakar reglur um sameiningarkosninguna]

5. gr.
Kjörgögn

Til athugunar:

Hægt er að mæla fyrir um frekari reglur um kjörgögn og frágang þeirra til að tryggja að kosningar séu leynilegar.

Um atkvæðagreiðslu vegna sameiningu sveitarfélaga skal sveitarstjórn gera atkvæðaseðil til afnota við atkvæðagreiðsluna. Form atkvæðaseðils skal staðfest af innviðaráðuneytinu.

Um kjörgögn vegna atkvæðagreiðslu íbúakosninga gildir reglugerð ráðuneytisins um íbúakosningar.

[Ef um íbúakosningu er að ræða sem ekki er bindandi er ekki þörf á að innsigla ílát eða luktar dyr þar sem ónotaðir eða ónýtir kjörseðlar eru varðveittir].

6. gr.
Framkvæmd atkvæðagreiðslu

Til athugunar:

Atkvæðagreiðsla getur hafist í fyrsta lagi 36 dögum eftir að boðað er til íbúakosningar. Atkvæðagreiðsla skal a.m.k. vara í 2 vikur og mest 4 vikur

Tímabil atkvæðagreiðslu skal vera a.m.k. [2] vikur og mest [4] vikur og tekur sveitarstjórn ákvörðun um tímabil atkvæðagreiðslu hverju sinni.

Kjósandi skal gera þeim sem sinnir atkvæðagreiðslunni grein fyrir sér, svo sem með því að framvísa persónuskilríkjum með nafni, kennitölu og mynd, eða á annan fullnægjandi hátt að mati fulltrúa kjörstjórnar.

Tíu dögum áður en til atkvæðagreiðslunnar er boðað skal tilkynna á vefsíðu sveitarfélags að fyrirhuguð sé íbúakosning sveitarfélagsins. Í tilkynningunni skal jafnframt fjalla um þær reglur sem fram koma í 3. mgr. 4. gr. og 29. gr. kosningalaga um kjörskrá. Á sama tíma skal upplýsa Þjóðskrá Íslands um boðaða atkvæðagreiðslu og á hvaða tímabili hún fer fram.

Merkja skal við nafn kjósenda í kjörskrá áður en hann neytir kosningarréttar síns. Eigi kjósandi rétt á að greiða atkvæði samkvæmt kjörskránni skal fulltrúi kjörstjórnar afhenda kjósenda kjörseðil. Þegar kjósandi hefur tekið við kjörseðlinum fer hann með hann þar sem hægt er að greiða atkvæði án þess að aðrir geti séð hvernig kjósandi greiðir atkvæði. Kjósandi markar með skriffæri eða stimpil sem kjörstjórn leggur til X í fering fyrir framan við þann svarkost á kjörseðlinum sem hann greiðir atkvæði sitt, brýtur atkvæðið saman og leggur atkvæðið í kjörkassa í viðurvist kjörstjórnar eða fulltrúa á vegum hennar.

7. gr.

Aðstoðarmenn kjósenda

Um aðstoðarmenn kjósenda skulu gilda ákvæði reglugerðar innviðaráðuneytisins.

8. gr.

Kjörstaðir

Til athugunar:

Heimilt er að ákveða kjörstaði í reglum um íbúakosningar kjörstaðir og opnunartíma þeirra. Einnig er heimilt að ákveða að sveitarstjórn, byggðaráð eða kjörstjórn taki slíka ákvörðun og auglýsi sérstaklega. Reglulegur opnunartími skal vera á a.m.k. einum eða fleiri kjörstöðum. Miða skal við að fjöldi kjörstaða og opnunartími þeirra sé í samræmi við fjölda íbúa og vegalengda innan sveitarfélagsins. Kjörstað má skipta upp í kjördeildir kjósi sveitarfélag svo. Heimilt er að opna kjörstað sem er með tímabundnum opnunartíma fyrir tiltekna kjördeild. Atkvæðagreiðsla í viðkomandi kjördeild skal þá einnig fara fram á þeim kjörstað sem er með reglulegum opnunartíma, nema á því tímabili sem atkvæðagreiðsla fer fram á þeim kjörstað sem er með tímabundinn opnunartíma. Ekki er heimilt að láta atkvæðagreiðsla fara fram í sömu kjördeild á tveimur kjörstöðum eða fleiri á sama tíma.

[Sveitarfélaginu er skipt upp í eftirfarandi kjördeildir og er kjósenda einungis heimilt að kjósa í sinni kjördeild:

X

X]

[Atkvæðagreiðsla fyrir allar kjördeildir skal fara fram á skrifstofu sveitarfélagsins á hefðbundnum opnunartímum sem kjörstjórn auglýsir. Opnunartími annarra kjörstaða skal vera eftirfarandi:

Opnunartími kjörstaðar x fyrir kjördeild x skal vera á [10-12] degi atkvæðagreiðslunnar frá kl. [10-18],

Opnunartími kjörstaðar x fyrir kjördeild x skal vera [13-14] degi atkvæðagreiðslunnar frá kl. [10-16]

Þegar atkvæðagreiðsla fer fram á öðrum kjörstöðum en á [skrifstofu sveitarfélagsins], skal lokað fyrir atkvæðagreiðslu fyrir viðkomandi kjördeild á [skrifstofu sveitarfélagsins].

/

[Sveitarstjórn, byggðaráð eða kjörstjórn] ákveður fjölda, staðsetningu og opnunartíma kjörstaða [og kjördeildir eftir atvikum]. Reglulegur opnunartími skal vera á a.m.k [einum/eða fleiri kjörstað/kjörstöðum] á því tímabili sem atkvæðagreiðsla á sér stað. Miða skal við að fjöldi kjörstaða og opnunartími þeirra sé í samræmi við fjölda íbúa.

[Sveitarstjórn, byggðaráð eða kjörstjórn] ákveður sérstaka opnunartíma fyrir aðra kjörstaði sem opnir skulu vera fyrir tiltekna kjördeildir. Atkvæðagreiðsla í viðkomandi kjördeild skal þá einnig fara fram á þeim kjörstað sem er með reglulegum opnunartíma, nema á því tímabili sem atkvæðagreiðsla fer fram á þeim kjörstað sem er með tímabundinn opnunartíma. Ekki er heimilt að láta atkvæðagreiðsla fara fram í sömu kjördeild á tveimur kjörstöðum eða fleiri á sama tíma.

Kjörstjórn skal auglýsa kjörstaði, á hvaða tíma atkvæðagreiðsla fer fram og veita aðrar nauðsynlegar leiðbeiningar varðandi atkvæðagreiðsluna.

Atkvæðagreiðsla skal fara fram fyrir kjósendur sem eiga lögheimili á heilbrigðisstofnunum, fangelsum og stofnunum fyrir fatlað fólk, innan sveitarfélagsins á tilteknum dögum og tímum sem kjörstjórn auglýsir með a.m.k. 5 daga fyrirvara á vefsíðu sveitarfélagsins og á viðkomandi stofnunum. Atkvæðagreiðsla samkvæmt þessari málsgrein skal að öðru leyti fara eftir g-lið 8. gr. reglugerðar um íbúakosningar.

Kjörstjórn eða fulltrúi kjörstjórnar skal gæta þess að ekki fari fram kosningaráróður eða kosningaspjöll né önnur starfsemi sem truflar eða hindrar framkvæmd íbúakosninga á og við kjörstað.

Á hverjum kjörstað skal vera aðstaða þar sem hægt er að greiða atkvæði án þess að aðrir geti séð hvernig kjósendi greiðir atkvæði.

9. gr.
Póstkosning

Til athugunar:

Póstkosning er valkvæð þegar um er að ræða óbindandi íbúakosningu en er skilyrði þegar um er að ræða bindandi kosningu.

Heimilt er að ákveða að póstkosning fari fram með þeim hætti að hægt sé að nálgast atkvæðaseðil á vefsíðunni island.is eða með því að fá atkvæðaseðil sendan á umbeðið heimilisfang. Heimilt er að póstkosning fari fram með báðum leiðum.

Heimilt er að mæla fyrir um að einungis aðilar sem taldir eru upp í reglugerð ráðuneytisins geti kosið með póstkosningu.

Póstkosning skal ávallt vera hluti af framkvæmd íbúakosninga sveitarfélagsins/Póstkosning skal eingöngu vera hluti af framkvæmd íbúakosninga sveitarfélagsins þegar niðurstaða þeirra er bindandi.

Miða skal við að póstkosning á vegum sveitarfélagsins geti fram með þeim hætti sem lýst er í a- og í b-lið 1. mgr. 10. gr. reglugerðar innviðaráðuneytisins um íbúakosningar sveitarfélagsins / Miða skal við að póstkosning á vegum sveitarfélagsins geti eingöngu farið fram með þeim hætti sem lýst er í b-lið 1. mgr. 10. gr. reglugerðar innviðaráðuneytisins um íbúakosningar sveitarfélaga.

[Eftirtaldir aðilar geta eingöngu óskað eftir að kjósa með pósti í íbúakosningum sveitarfélagsins:

- a. Námsmenn sem hafa kosningarétt á grundvelli 2. mgr. 4. gr. kosningalaga, nr. 112/2021.
- b. Kjósendur sem hafa lögheimili á Íslandi en hafa aðsetur erlendis eða hafa aðsetur annar staðar á lögheimili sínu vegna náms eða veikinda, sbr. 8. – 11. gr. laga um lögheimili og aðsetur nr. 80/2018.
- c. Ef kjósandi getur ekki sótt kjörstað vegna sjúkdóms, fötlunar eða barnsburðar.
- d. Aðilar sem sæta gæsluvist eða afplána fangelsi.

Kjósandi skal lýsa því yfir í fylgibréfi að hann falli undir viðkomandi undanþágu til að kjósa í póstkosningu sem vottar eða lögbókandi skulu jafnframt staðfesta. Að öðru leyti skal ekki leita eftir frekari sönnun á því að kjósandi falli undir viðkomandi undanþágu.]

10. gr.
Talning atkvæða

Til athugunar:

Heimilt er að kveða á um útarlegri kröfur sem gerðar eru til talningu atkvæða í íbúakosningum.

Ef íbúakosning er ekki bindandi er heimilt að setja sér aðrar reglur en þær sem fram koma í reglugerð um íbúakosningu sveitarfélaga sem skulu gilda um talningu atkvæða.

Um talningu atkvæða skal gilda reglugerð innviðaráðuneytisins um íbúakosningu sveitarfélaga.

[Ef íbúakosning er ekki bindandi ákveður kjörstjórn hvernig talning atkvæða fer fram. Við slíka kosningu er kjörstjórn jafnframt heimilt að taka ákvörðun um að endurtelja atkvæði eftir að hafa kynnt niðurstöðu talningar.]

11.
Gölluð atkvæði

Til athugunar:

Hægt er að leggja til aðrar reglur um hvenær atkvæði teljast ógild.

Atkvæði skal meta ógilt ef:

- a. kjörseðill er auður,
- b. ekki má með öruggum hætti sjá hvaða svarkosti kjósandi hefur viljað greiða atkvæði sitt,
- c. ætla má að merki eða áletrun á kjörseðli séu sett af ásettu ráði til að gera seðilinn auðkennilegan,
- d. kjörseðill er ekki sá sem kjörstjórn hefur látið gera.

Við mat á gildi atkvæðis þegar sveitarstjórn hefur ákveðið að spurningar á kjörseðli séu fleiri eða orðaðar með öðrum hætti, skal meta gildi hvorrar spurningar sjálfstætt. Ekki skal meta atkvæði ógilt í heild sinni þótt kjósandi hafi ekki tjáð eða mistekist að tjá afstöðu sína til einstakra spurninga á kjörseðli, enda sé atkvæði að öðru leyti gilt.

Atkvæði skal ekki meta ógilt, þó að gallað sé, ef greinilegt er hvernig það á að falla nema augljóslega komi í bága við einn eða fleiri stafliði 1. mgr. Þannig skal taka gilt atkvæði þó að ekki sé merkt í ferning við svarmöguleika en t.d. utan hans, þó að X sé ólögulegt, þó að hak sé sett í ferning í stað X o.s.frv.

Ef ágreiningur verður innan kjörstjórnar um hvort atkvæði telst gilt skal [kjörstjórn] úrskurða um það.

10. gr.

Almenn atkvæðagreiðsla um einstök málefni

Til atkvæðagreiðslu skv. 107. gr. sveitarstjórnarlaga skal boða með a.m.k. 36 daga fyrirvara með opinberri auglýsingu. Samhliða skal sveitarstjórn opinberlega kynna þá tillögu sem borin verður undir atkvæði og þær upplýsingar sem kjósendum eru nauðsynlegar til að geta tekið til hennar upplýsta afstöðu.

Sveitarstjórn ber ábyrgð á orðalagi og framsetningu þeirrar spurningar sem lögð er fyrir íbúa í atkvæðagreiðslu um einstök málefni sveitarfélags, sbr. 107. gr. sveitarstjórnarlaga. Á kjörseðli skal koma skýrt fram spurning um hvort kjósandi samþykki þá tillögu sem borin er upp og gefnir tveir möguleikar á svari, „Já“ eða „Nei“. Sveitarstjórn getur ákveðið að spurningar og svarkostir á kjörseðli í atkvæðagreiðslu séu fleiri eða orðaðir með öðrum hætti.

11. gr.

Atkvæðagreiðsla um nefnd fyrir hluta sveitarfélags

Til athugunar:

Mæla skal fyrir um tegund kosningar í nefnd fyrir hluta sveitarfélags og hvernig greiða skal atkvæði í slíkum kosningum.

12. gr.

Kosningu frestað, kærur og uppkosning

Til athugunar:

Mæla skal fyrir um hvenær uppkosning fer fram ef kosning ferst fyrir af óviðráðanlegum orsökum, t.d. vegna bilunar í hugbúnaðarkerfi Þjóðskrá eða kosning hefur verið úrskurðað ógild.

Ef kosning ferst fyrir af óviðráðanlegum orsökum eða kosning hefur verið úrskurðuð ógild skal uppkosning fara fram innan mánaðar, með sömu kjörskrá.

Gallar á kosningu leiða ekki til ógildingar kosninga, nema líklegt sé að þeir hafi haft áhrif á úrslit kosninganna.

Kærur um ólögmati íbúakosninga skulu sendar úrskurðarnefnd kosningamála til úrlausnar innan sjö daga frá því að lýst var úrslitum kosninga. Úrskurðarnefnd kosningamála skal úrskurða innan fjögurra vikna frá því að kæra berst, nema mál sé mjög umfangsmikið og skal þá úrskurða innan sex vikna, sbr. 5. mgr. 133. gr. sveitarstjórnarlaga.

13. gr.

Gildistaka

Reglur þessar, sem settar eru á grundvelli 4. mgr. 133. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011, með síðari breytingum, öðlast þegar gildi.